

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000457

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Подзізей Олег Олегович

2. Oleh Podzizei

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка сталого розвитку

Дата захисту: 09-02-2024

Спеціальність за освітою: магістр за спеціальністю 071 «Облік і аудит»

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 3669

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.61

Тема дисертації:

1. «Організаційно-економічні засади відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів України»
2. “Organizational and Economic Foundations of Restoring the Competitiveness of Territorial Communities and Regions of Ukraine”

Реферат:

1. У дисертації обґрунтовано теоретико-методичні основи та розроблено науково-практичні рекомендації щодо організаційно-економічного забезпечення процесів відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів України у воєнний та повоєнний періоди. Обґрунтовано роль територіальних громад в процесі адміністративного реформування та бюджетної децентралізації та визначено поняття їх конкурентоспроможності як ініціативної діяльності задля досягнення перспектив сталого, інклюзивного та смарт розвитку регіонів. Удосконалено концептуальну модель відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів, враховуючи інтеграцію економічних, соціальних та екологічних аспектів, що на відміну від існуючих, дозволяє розробляти комплексні та адаптивні до нових викликів воєнного стану та повоєнного періоду стратегії на засадах стимулювання інновацій та використання конкурентних переваг задля підвищення якості життя населення й досягнення сталого

розвитку територіальних громад і регіонів. На основі аналізу сучасних підходів до оцінки конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів визначено, що основними дієвими методиками, які можуть бути використані для такої оцінки, є підходи, орієнтовані на визначення індексу конкурентоспроможності території (регіону, територіальної громади). Обґрунтовано, що практичне застосування таких методик дозволяє одержати об'єктивну оцінку потенційних можливостей територіальних громад і регіонів та визначити їх здатність щодо відновлення власної конкурентоспроможності. Розроблено методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів, що на відміну від наявних, базуються на комплексному врахуванні індикаторів соціальної відповідальності, економічної життєздатності та екологічної сталості на регіональному рівні та показників соціального, економічного та фінансового стану локального рівня із врахуванням специфіки кожної території та впливу війни. Це дозволило отримати більш об'єктивне та повне уявлення про рівень конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів та визначити напрями її відновлення у воєнний та повоєнний періоди. Проаналізовано економічну складову конкурентоспроможності регіонів України та виявлено, що індекс промислової продукції свідчить про коливання української економіки протягом декількох років. Для підвищення конкурентоспроможності регіонів рекомендовано забезпечити збалансований розвиток експортної імпортової діяльності, стимулювання місцевого виробництва та диверсифікацію експортних ринків. Виявлено міжрегіональну диференціацію рівня конкурентоспроможності регіонів за показниками «інвестиції та розвиток інфраструктури», «наука та інновації». Запропоновано, щоб громади ретельно планували та розподіляли свій бюджет, враховуючи фактори, що впливають на їх конкурентоспроможність. Визначено інтегральну оцінку конкурентоспроможності територіальних громад України із врахування впливу війни, аналіз чого дозволив виявити, що збалансований розвиток соціальної, інфраструктурної та фінансової сфер громад сприяє підвищенню загальної конкурентоспроможності. Розкид індексів конкурентоспроможності свідчить про значну диференціацію у можливостях для розвитку громад. Громади з вищим рівнем конкурентоспроможності були більш привабливими для інвестицій та бізнесу, що сприяло розвитку і створенню нових можливостей для місцевого населення. У той час, громади з нижчим рівнем конкурентоспроможності стикалися з труднощами у залученні інвестицій та розвитку бізнесу, що негативно впливало на якість життя місцевих жителів. Наведені висновки можуть слугувати основою для прийняття рішень та розробки стратегій розвитку територіальних громад, зокрема шляхом акценту на зміцненні соціальної сфери, розвитку інфраструктури та фінансовій стійкості. У дисертації вперше у науці розроблено та застосовано матрицю конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів, що дозволяє візуалізувати їхні сильні та слабкі сторони, визначити потенційні можливості, пріоритетні напрями та стратегічні орієнтири використання конкурентних переваг територіальних громад і регіонів у воєнний та повоєнний періоди. Обґрунтовано науковий підхід щодо ідентифікації пріоритетів відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів України, що на відміну від наявних, здійснюється в умовах війни на основі інтегральної оцінки конкурентоспроможності з урахуванням її впливу. Це дозволяє забезпечити більш точне визначення проблемних аспектів та розробку конкретних заходів щодо відновлення конкурентоспроможності територій. Запропоновано науково-практичні рекомендації щодо інноваційного забезпечення процесів відновлення конкурентоспроможності територіальних громад із застосуванням проектного підходу, шляхом активізації міжнародної грантової діяльності та створення Ради донорів як спеціальної платформи задля ефективної координації зусиль донорів та організацій громадського сектору.

2. In the dissertation, the theoretical and methodological foundations are substantiated, and scientific-practical recommendations are developed for the organizational and economic support of processes aimed at restoring the competitiveness of territorial communities and regions of Ukraine during wartime and post-war periods. The role of territorial communities in the process of administrative reform and budget decentralization is justified, and the concept of their competitiveness is defined as an initiative aimed at achieving sustainable, inclusive, and smart development perspectives for regions. The conceptual model for enhancing the competitiveness restoration of territorial communities and regions has been improved, taking into account the integration of economic, social, and environmental aspects. Unlike existing models, this model allows for the development of comprehensive and

adaptable strategies for wartime and post-war periods based on stimulating innovation and leveraging competitive advantages to improve the quality of life for the population and achieve sustainable development for territorial communities and regions. Based on the analysis of contemporary approaches to assessing the competitiveness of territorial communities and regions, it has been determined that the main effective methodologies for such assessment are approaches oriented towards determining the competitiveness index of a territory (region, territorial community). It is substantiated that the practical application of such methodologies provides an objective assessment of the potential capabilities of territorial communities and regions and identifies their capacity for restoring their competitiveness. Methodological approaches for assessing the competitiveness of territorial communities and regions have been developed, which, unlike existing ones, are based on a comprehensive consideration of indicators of social responsibility, economic viability, and ecological sustainability at the regional level, as well as indicators of the social, economic, and financial condition at the local level, taking into account the specificity of each territory and the impact of war. This has allowed for a more objective and comprehensive understanding of the level of competitiveness of territorial communities and regions and the identification of directions for its restoration during wartime and post-war periods. An integral assessment of the competitiveness of territorial communities in Ukraine has been determined, taking into account the impact of war. The analysis has revealed that balanced development in the social, infrastructural, and financial spheres of communities contributes to an overall increase in competitiveness. The dispersion of competitiveness indices indicates significant differentiation in opportunities for community development. Communities with higher competitiveness levels have been more attractive for investments and businesses, leading to the development of new opportunities for local residents. Meanwhile, communities with lower competitiveness levels have faced difficulties in attracting investments and business development, negatively impacting the quality of life for local residents. These findings can serve as a basis for decision-making and the development of strategies for the development of territorial communities, particularly by focusing on strengthening the social sphere, infrastructure development, and financial stability. For the first time in the field of science, a matrix of competitiveness for territorial communities and regions has been developed and applied. This matrix allows for the visualization of their strengths and weaknesses, identification of potential opportunities, priority directions, and strategic orientations for leveraging the competitive advantages of territorial communities and regions during wartime and post-war periods. A scientific approach to identifying priorities for restoring the competitiveness of territorial communities and regions in Ukraine has been substantiated, which, unlike existing approaches, is conducted in the context of war based on an integrated assessment of competitiveness with consideration of its impact. This approach allows for a more precise determination of problem areas and the development of specific measures for the restoration of competitiveness. Scientific-practical recommendations for innovative support of competitiveness restoration processes in territorial communities have been proposed, using a project-based approach, activating international grant activities, and establishing a Donor Council as a specialized platform for effective coordination of donor efforts and civil society organizations, optimal resource and recovery potential distribution, identification, and support of potential growth points for territorial communities during wartime and post-war periods.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Подзізей О. О., Шматковська Т. О. Теоретичні засади відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів. Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2023. Том 82. № 3. С. 12–18. (Особистий внесок автора: запропоновано необхідність формування концептуальних стратегій відновлення конкурентоспроможності територіальних громад у сучасних умовах; розглянуто підходи до розуміння сутності поняття конкурентоспроможності територій та його важливість для формування планів економічного розвитку територій, досліджено фактори, що безпосередньо впливають на рівень конкурентоспроможності регіонів України; 0,43 д.а., автору належить 0,31 д.а.).
- 2. Подзізей О., Коробчук Т. Фінансове забезпечення відновлення конкурентоспроможності територіальних громад в Україні. Економіка та суспільство, 2023. (48). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-11> (Особистий внесок автора: визначено особливості формування доходів бюджетів територіальних громад та вплив динаміки цих надходжень на забезпечення сталого розвитку територій; здійснено аналіз видатків бюджетів територіальних громад та основні їх напрямки за видами діяльності; 0,38 д.а., автору належить 0,24 д.а.).
- 3. Подзізей О. Концептуальні підходи відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2023. 1, 33 (Квіт. 2023), 28–33. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-01-28-33>. (Особистий внесок автора: розглянуто підходи до відновлення конкурентоспроможності територіальних громад і регіонів; проаналізовано основні причини зниження конкурентоспроможності та визначено фактори, що впливають на ефективність їх відновлення; проаналізовано такі підходи до відновлення конкурентоспроможності як залучення інвестицій, розвиток технологій та інновацій, створення сприятливого бізнес-середовища, підвищення ефективності управління територіальними громадами та регіонами, а також забезпечення соціальної підтримки населення; автору належить 0,45 д.а.).
- 5. Подзізей О. О., Мостовенко Н. А. Фінансові аспекти функціонування ОТГ в Україні. Економічні науки. Серія «Регіональна економіка». 2022. Вип. 19(75). С. 210–216. DOI: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2022-19\(75\)-25](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2022-19(75)-25) (Особистий внесок автора: визначено важливість фінансування інвестиційних проєктів, що сприяють забезпеченню сталого розвитку територій; запропоновано комплекс заходів, спрямованих на покращення фінансування територіальних громад в умовах дестабілізації фінансової системи держави; 0,34 д.а., автору належить 0,23 д.а.).
- 6. Шматковська Т. О., Подзізей О. О. Концептуальні засади підвищення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад. Економічний форум: науковий журнал. 2020. 1(4), 77–85. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2020-4-10> (Особистий внесок автора: розглянуто сучасні особливості формування стратегії забезпечення підвищення конкурентоспроможності територіальних громад; окреслено специфіку формування моделей підвищення конкурентоспроможності, визначено основні чинники, які визначають конкурентну позицію територіальних громад в системі адміністративно-економічного розвитку регіону; на основі аналізу розроблено модель забезпечення підвищення конкурентоспроможності територіальних громад; визначено етапи процесу реалізації стратегії підвищення конкурентоспроможності територіальних громад; 0,37 д.а., автору належить 0,29 д.а.).
- 7. Подзізей О. О. Складові підвищення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад в умовах сталого розвитку. Галицький економічний вісник. Т. : ТНТУ, 2020. Том 67. № 6. С. 33–39. (Особистий внесок автора: досліджено сутність ключових складових підвищення конкурентоспроможності територіальних громад в умовах адміністративної та бюджетної децентралізації, розкрито їх основні характеристики; окреслено модель впровадження інструментарію щодо формування інноваційної складової підвищення конкурентоспроможності територіальних громад, що включає в себе аналітичне оцінювання спроможності територіальних громад до впровадження інновацій, визначення пріоритетів інноваційного розвитку територіальних громад на основі рекомендацій Європейської комісії щодо смарт-спеціалізації регіонів, реалізацію принципів земельної реформи на основі пріоритетного виділення земель під функціонування інноваційних проєктів,

запровадження та застосування геоінформаційних систем для спрощення доступу до даних про функціонування територіальних громад, а також упровадження в діяльність територіальних громад концепції партисипативного управління; автору належить 0,42 д.а.).

- 8. Подзізей О. О. Особливості реалізації стратегії підвищення конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад в Україні. Економічні науки. Серія «Регіональна економіка». 2020. № 17(67). С. 177–183. DOI: [https://doi.org/10.36910/2707-6296-2020-17\(67\)-19](https://doi.org/10.36910/2707-6296-2020-17(67)-19). (Особистий внесок автора: розглянуто особливості формування конкурентоспроможності територіальних громад в умовах реформування адміністративної системи та бюджетної децентралізації; визначено необхідність планування послідовності реалізації етапів підвищення конкурентоспроможності територіальних громад і формування на їх основі стратегії розвитку територіальної громади; запропоновано алгоритм реалізації стратегії підвищення конкурентоспроможності територіальних громад в Україні; автору належить 0,34 д.а.).
- 10. Подзізей О. О. Сутність та зміст конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад в умовах інклюзивного розвитку. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2020. Том 4. № 24. С. 63–70. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-04-63-70> (Особистий внесок автора: розглянуто особливості формування підходів до розуміння сутності конкурентоспроможності територіальних громад, зокрема – конкретизовано фактори та чинники, що впливають на їх конкурентоспроможність; визначено особливості взаємозалежності розвитку територіальних громад від їх розміщення; доведено, що забезпечення ефективного функціонування територіальних громад в сучасних умовах потребує налагодження та становлення передумов щодо інклюзивного розвитку територій на засадах впровадження ключових факторів формування їх конкурентоспроможності; автору належить 0,44 д.а.).
- 11. Sodoma R., Dubynetska P., Kupchak M., Podzizei O., Lesyk L., Zhuk M. Financial decentralization of territorial communities in the context of the implementation of international experience. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. 6 (41). С. 100–111. (Web of Science) (Особистий внесок автора: запропоновано концептуальну модель розвитку територіальної громади в умовах фінансової децентралізації, яка передбачає ефективне поєднання бюджетного потенціалу, потенціалу суб'єктів господарювання, домашніх господарств і фінансово-кредитних установ та їхню взаємодію; 0,82 д.а., автору належить 0,26 д.а.).
- 12. Подзізей О. О., Шматковська Т. О. Відновлення конкурентоспроможності територіальних громад. II Міжнародна науково-практична конференція «Rebuild Ukraine: справа всього цивілізованого світу» в рамках Програми «Together United: науковці проти війни» (15 березня 2023 р., м. Луцьк). С. 179–182.
- 13. Подзізей О. О. Концептуальні засади відновлення конкурентоспроможності територіальних громад та регіонів в Україні. Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 22–23 вересня 2023 р.). Одеса, 2023. С. 477 – 478. (Особистий внесок автора: окреслено концептуальні засади відновлення конкурентоспроможності територіальних громад та регіонів в Україні; автору належить 0,18 д.а.).
- 4. Подзізей О., Шматковська Т. Аналізування та оцінювання виконання місцевих бюджетів територіальних громад Волинської області як складова забезпечення їх конкурентоспроможності. Галицький економічний вісник, 2022. Том 75. № 2. С. 15–20. (Особистий внесок автора: розглянуто сучасні особливості функціонування територіальних громад у нових бюджетних умовах; досліджено та проаналізовано обсяги надходжень і видатків загального фонду бюджетів територіальних громад Волинської області; проведено порівняння доходів та видатків загального бюджету з розрахунку на одного мешканця громади; на основі отриманих результатів проведено оцінювання дотаційності бюджетів територіальних громад; досліджено територіальну закономірність розташування дотаційних та прибуткових територіальних громад; на основі проведеного аналізу запропоновано комплекс заходів, спрямованих на загальне підвищення бюджетної ефективності територіальних громад, що повинно забезпечити зростання рівня їх конкурентоспроможності; 0,38 д.а., автору належить 0,26 д.а.)

- 9. Подзізей О. О. Особливості формування конкурентоспроможності об'єднаних територіальних громад на засадах сталого розвитку. Економічний форум: науковий журнал. 2020. № 1(4). С. 72 – 77. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2020-4-9> (Особистий внесок автора: доведено, що реалізація завдань адміністративної та бюджетної децентралізації в Україні, неможлива без забезпечення ефективного функціонування територіальних громад; визначено ефективність застосування інтегрованої схеми формування конкурентоспроможності територіальних громад, яка включає не лише формування системи надходжень до бюджетів територіальних громад, але й забезпечує розвиток головних напрямків інвестування цих ресурсів – інновацій, системи комунікацій, людського капіталу, інфраструктури; запропоновано авторський підхід до трактування поняття конкурентоспроможності територіальних громад з точки зору системного підходу до врахування усіх ключових складових та елементів її забезпечення; автору належить 0,42 д.а.).

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шматковська Тетяна Олександрівна
2. Tetiana O. Shmatkovska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дорош Вікторія Юріївна
2. Victorija J. Dorosh

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4111-9337

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Возняк Галина Василівна

2. Halyna V. Voznyak

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2001-0516

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 05539979

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнелюк Ольга Антонівна

2. Olha A. Kornelyuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6620-1073

Додаткова інформація: ;<https://scholar.google.com.ua/citations?user=KOUUN1EAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цимбалюк Ірина Олександрівна
2. Iryna O. Tsymbaliuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0506-2262

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Павліха Наталія Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Павліха Наталія Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна